

REPTE 8

APRENTATGE SERVEI

1. Definició i autors significatius

Aprentatge servei és una iniciativa educativa que combina l'aprenentatge d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un únic projecte en el qual els participants treballen les necessitats i interessos de l'entorn per intentar millorar-les.

Resumidament, diríem que és **projecte educatiu amb una utilitat social**.

Roser Batlle Suñer, Mònica Gijón Casares, Xus Martín i Laura Rubio són quatre autores relacionades amb l'aprenentatge servei.

Totes quatre de manera conjunta van escriure *Aprendizaje servicio (ApS): educación y compromiso cívico (2009)*, on primerament situen i defineixen l'aprenentatge de servei. Després tracten els elements i els temes que caracteritzen l'aprenentatge de servei com ara les necessitats que atén, la idea envers el servei que proposa i els aprenentatges que proporciona. També expliquen dinàmiques pedagògiques relacionades amb el joc i serveis i experiències concretes. Finalment, expliquen els avantatges d'aquesta metodologia.

2. Establir els principis metodològics que la caracteritzen: **aprenentatge significatiu i funcional, enfocament globalitzador, enfocament lúdic, nivell de desenvolupament de l'estudiant, protagonisme de l'estudiant, metodologies actives, contextos significatius, aprenentatge cooperatiu i possibilitat d'aprendre a aprendre, etc.**

La concepció de l'aprenentatge es basa en l'exploració, l'acció i la reflexió.

Aquesta metodologia es divideix en dos grans pilars:

- **L'educació en valors** → sorgeix a partir de problemàtiques on s'han d'afrontar reptes. Això es fa des de l'experiència directa.
- **L'educació per la ciutadania** → en basa en la participació activa, cooperativa, i solidària per millorar de la qualitat de la vida de tota la societat.

Els principals elements pedagògics que caracteritzen l'aprenentatge servei són:

- **Aprenentatge significatiu.** Els infants aprenen mitjançant l'experiència i de manera més pràctica i no tan teòrica.
- **Activitat amb una finalitat social.** Totes les activitats i accions que es realitzen tenen com a objectiu cercar el bé de la comunitat.
- **Participació de la comunitat.** Si els infants formen part de la vida pública del seu entorn i s'involucren els portarà a participar-hi i viure experiències.

- **Treball cooperatiu.** Aquest dona la possibilitat de créixer com a persona gràcies als infants, ja que es relacionen i forment part d'un col·lectiu d'iguals.
- **Reflexió.** Han de ser conscients que tots els aprenentatges que adquireixen i accions que fan tenen uns valors com a rere fons. Si no hi ha reflexió no contribueix en la seva formació.

En resum, la reflexió, la internacionalitat, la participació, l'aprenentatge i el servei són cinc elements essencials perquè l'acció educativa sigui seguint l'aprenentatge servei.

3. Breu explicació que com es porta a terme aquesta metodologia (pas a pas)

L'aprenentatge servei es resumiria en quatre fases en funció de les tasques:

- **Fase 1:** Aprenentatge. L'infant adquireix prèviament coneixements
 - Com iniciar un projecte?
 - Reconèixer necessitats
- **Fase 2:** Planificació. Disseny de l'activitat i contacte amb l'equip necessari per al seu desenvolupament.
 - Buscar partners
 - Pensar un servei
 - Preveure aprenentatges
 - Promoure la participació
 - Dissenyar un pla
- **Fase 3:** Activitat. Desenvolupament del servei. Tenir en compte la logística, la infraestructura, els actors participants, els materials necessaris, etc.
 - Aplicar el pla
- **Fase 4:** Avaluació. Analitzar els resultats del servei i reflexionar les millores.
 - Reflexionar l'experiència
 - Celebrar els resultats
 - Millorar el projecte

4. Paper (Rols) del docent i paper del discent

La metodologia d'Aprenentatge Servei requereix uns rols en concret, tant pel docent com pel discent. Breument són els següents:

El rol del docent en aquesta metodologia és fonamental per l'aprenentatge dels discents, ja que fa de guia, ajudant-los en el procés d'investigació, connectant les necessitats dels alumnes amb els conceptes del currículum establert. També és qui els proporciona recursos per dur a terme els projectes del servei i qui avalua la feina feta.

D'altra banda, el del discent és igual d'important, ja que és el protagonista del seu aprenentatge, qui exerceix d'investigador per identificar i dissenyar quin servei volen realitzar. A més, han de col·laborar conjuntament per planificar i executar els projectes amb els companys/es i altres membres de la comunitat. Per acabar, han de reflexionar del seu procés i l'impacte de les seves accions a la comunitat.

En resum, tant el professorat com l'alumnat tenen rols actius i complementaris entre si en la metodologia d'Aprenentatge Servei.

5. Avantatges i desavantatges

Treballar a través de l'Aprenentatge Servei ens aporta un gran nombre d'avantatges de cara als nostres alumnes, entre aquests en destaquen:

- Potenciar la intel·ligència individual i col·lectiva
- Contribuir a teixir una xarxa local d'organitzacions educatives i entitats socials.
- Treballar diferents àmbits d'actuació: social, mediambiental, cultural i sociosanitari.
- Activar aspectes com l'empatia, l'esperit crític, l'aprenentatge autònom, l'altruisme i el sentiment de comunitat.

Però, d'altra banda, com bé esmenten diversos autors (Aramburuzabala, 2013; Puig et al. 2017; Santos-Pastor et al., 2019) apunten que hi ha desavantatges en implementar un projecte d'Aprenentatge Servei de caràcter logístic, els quals són:

- El temps implicat en la preparació prèvia, la seva aplicació i avaluació
- La necessitat de capacitació i el període de temps extens del procés de seguiment, assessorament i acompanyament rigorós.

Palos (2010) informa, a més, d'altres dificultats de tipus metodològic:

- La quantitat d'activitats de tipus experiencial, la diversitat de continguts a programar i avaluar
- La manca de capacitat de l'alumnat per al treball en equip
- La manca de recursos necessaris per a desenvolupar el projecte.

6. Referències bibliogràfiques segons norma APA

Freire, P., & Fals, O. (2024). *Aprendizaje-servicio*. Wikipedia.

<https://es.wikipedia.org/wiki/Aprendizaje-servicio>

González Calatayud, V. (n.d.). *Metodologías y estrategias para la enseñanza en línea*.

Aprendizaje-Servicio (ApS).

<https://www.um.es/innova/webformacion/metodologias/ficha-Servicio.pdf>

Palape Pavelic, I., Sepúlveda Araya, G., Bizkarra Morales, M. T., & Gamito Gómez, R.

(2022). Luces y sombras del aprendizaje-servicio: dificultades y decisiones para poner en marcha los proyectos. *RIDAS, Revista Iberoamericana de Aprendizaje Servicio*, (13), 1-19. 10.1344/RIDAS2022.13.1

<https://revistes.ub.edu/index.php/RIDAS/article/view/39798/37807>

Puig Rovira, J. M., Batlle Sunyer, R., Palos Rodríguez, J., & Martín García, X. (2010, maig).

Aprenentatge Servei i PEE. XTEC.

<https://xtec.gencat.cat/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0044/44222967-dc67-4d73-a843-07cde3cafc7a/Aprenentatge-Servei-i-PEE.pdf>